DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 8 juli 1999 *

I mål C-245/92 P,

Chemie Linz GmbH, Linz (Österrike), företrätt av advokaten O. Lieberknecht, Düsseldorf, delgivningsadress: advokatbyrån A. Bonn, 22, Côte d'Eich, Luxemburg,

klagande,

med stöd av

DSM NV, Heerlen (Nederländerna), företrätt av advokaten I.G.F. Cath, Haag, delgivningsadress: advokatbyrån L. Dupong, 14 A, rue des Bains, Luxemburg,

intervenient i överklagandet,

angående överklagande av dom meddelad den 10 mars 1992 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (första avdelningen) i mål T-15/89, Chemie Linz mot kommissionen (REG 1992, s. II-1275), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

* Rättegångsspråk: tyska.

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren G. zur Hausen, i egenskap av ombud, delgivningsadress: C. Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P.J.G. Kapteyn samt domarna G. Hirsch, G.F. Mancini (referent), J.L. Murray och H. Ragnemalm,

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein och avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 12 mars 1997 av: Chemie Linz GmbH, företrätt av advokaterna O. Lieberknecht och M. Klusmann, Düsseldorf, DSM NV, genom advokaten I.G.F. Cath och kommissionen, genom G. zur Hausen,

och efter att den 15 juli 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Chemie Linz GmbH har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 26 maj 1992, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen ingett ett överklagande av dom meddelad den 10 mars 1992 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt i mål T-15/89, Chemie Linz mot kommissionen (REG 1992, s. II-1275, nedan kallad den överklagade domen).

Bakgrund och förfarande vid förstainstansrätten

2 Bakgrunden till överklagandet är, enligt den överklagade domen, följande.

3 Flera företag inom den europeiska industrin för petrokemiska produkter har vid förstainstansrätten väckt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 86/398/EEG av den 23 april 1986 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV/31.149—Polypropen), (EGT L 230, s. 1 [beslutet är inte tillgängligt på svenska], nedan kallat polypropenbeslutet).

4 Enligt kommissionens uppgifter, som på denna punkt bekräftas av förstainstansrätten, försörjde, före år 1977, tio producenter marknaden för polypropen. Fyra av dessa producenter (Montedison SpA, nedan kallat Monte, Hoechst AG, Imperial Chemical Industries plc och Shell International Chemical Company Ltd) innehade tillsammans 64 procent av marknaden. Efter utgången av de huvudpatent som innehafts av Monte uppträdde år 1977 nya producenter på marknaden, vilket innebar en väsentlig ökning av produktionskapaciteten som

dock inte åtföljdes av någon motsvarande ökning av efterfrågan. Detta ledde till ett utnyttjande av produktionskapaciteten på mellan 60 procent år 1977 och 90 procent år 1983. Var och en av producenterna som under denna tid var etablerade i gemenskapen sålde inom alla eller nästan alla medlemsstater.

5 Chemie Linz AG, tidigare Chemische Werke Linz AG, sökande i första instans, i vars rätt Chemie Linz GmbH (nedan kallat Chemie Linz) inträtt, var en av de producenter som försörjde marknaden år 1977. Dess marknadsandel på den västeuropeiska marknaden uppgick till mellan 3,2 och 3,9 procent.

6 Till följd av samtidiga undersökningar hos flera företag i sektorn riktade kommissionen en begäran om upplysningar till flera företag i enlighet med artikel 11 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8). Det framgår av punkt 6 i den överklagade domen att kommissionen med ledning av erhållna upplysningar kom fram till att de berörda producenterna mellan år 1977 och år 1983, i strid med artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG), genom en rad prisinitiativ regelbundet fastställt målpriser som skulle uppnås genom prisinitiativ samt utarbetat ett system för årlig kontroll av försäljningen i syfte att mellan sig dela upp den disponibla marknaden enligt överenskomna procentsatser eller volymer. Därför beslöt kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 3.1 i förordning nr 17 och att tillställa flera företag, däribland Chemie Linz, ett skriftligt meddelande om anmärkningar.

7 Vid slutet av detta förfarande fattade kommissionen polypropenbeslutet, i vilket den konstaterade att Chemie Linz hade överträtt bestämmelserna i artikel 85.1 i fördraget genom att, vad avser Chemie Linz, tillsammans med andra företag, från en obestämd tidpunkt runt november 1977 till åtminstone november 1983, delta

i ett avtal och ett samordnat förfarande som gick tillbaka till mitten av år 1977 och enligt vilka de producenter som förser den gemensamma marknadens territorium med polypropen

— tog kontakt med varandra och regelbundet träffades (sedan början av år 1981 två gånger i månaden) inom ramen för hemliga sammanträden för att diskutera och slå fast sin affärsstrategi,

— periodiskt fastställde "målpriser" (eller minimipriser) för försäljningen av produkten i var och en av gemenskapens medlemsstater,

— kom överens om diverse åtgärder för att underlätta genomförandet av sådana målpriser, inklusive (och huvudsakligen) tillfälliga begränsningar av produktionen, utbyte av detaljerade upplysningar om sina leveranser, hållande av lokala sammanträden och från och med slutet av år 1982 ett system med "account management" i syfte att genomföra prishöjningar gentemot vissa kunder,

— företog samtidiga prishöjningar för att genomföra de nämnda målen,

— delade upp marknaden genom att ge varje producent ett årligt försäljningsmål eller en årlig "försäljningskvot" (år 1979, år 1980 och under åtminstone en del av år 1983) eller, i brist på ett slutgiltigt avtal för hela året, genom att

kräva att producenterna begränsade sin månatliga försäljning genom hänvisning till en föregående period (år 1981 och år 1982) (artikel 1 i polypropenbeslutet).

8 Kommissionen förelade därefter de olika berörda företagen att omedelbart upphöra med nämnda överträdelser och i framtiden avhålla sig från varje avtal eller samordnat förfarande som kan ha samma eller liknande syfte eller resultat. Kommissionen förelade även företagen att omedelbart upphöra med varje system för utbyte av upplysningar av den art som i allmänhet betraktas som affärshemligheter och se till att varje system för utbyte av allmän information (som t.ex. Fides) administreras på ett sådant sätt att det utesluter all information som gör det möjligt att identifiera flera enskilda producenters beteende (artikel 2 i polypropenbeslutet).

9 Chemie Linz ålades böter på 1 000 000 ECU eller 1 471 590 000 LIT (artikel 3 i polypropenbeslutet).

10 Chemie Linz väckte den 11 augusti 1986 talan om ogiltigförklaring av detta beslut vid domstolen, som genom beslut av den 15 november 1989 hänsköt målet till förstainstansrätten i enlighet med rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 319, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 2, s. 89).

11 Chemie Linz yrkade vid förstainstansrätten att denna skulle ogiltigförklara polypropenbeslutet i den mån bolaget berördes därav eller, i andra hand, ogiltigförklara artikel 3 i detta beslut i den mån det bötesbelopp som ålagts bolaget översteg ett skäligt belopp, vilket belopp bolaget överlämnade till förstainstansrätten att fastställa samt att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

12 Kommissionen yrkade att talan skulle ogillas och att sökanden skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

13 Genom en skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 28 februari 1992 hemställde Chemie Linz om att förstainstansrätten, på grund av kommissionens uttalanden vid den muntliga förhandlingen i de förenade målen T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 och T-104/89, BASF m.fl. mot kommissionen (REG 1992, s. II-315, svensk specialutgåva, volym 12, nedan kallad förstainstansrättens PVC-dom), enligt artiklarna 62, 64, 65 och 66 i förstainstansrättens rättegångsregler, skulle uppskjuta dagen för meddelande av dom, återuppta det muntliga förfarandet och besluta att ytterligare bevisupptagning skulle ske.

Den överklagade domen

14 Efter att, såsom framgår av punkt 393, ha behandlat hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet och efter att på nytt ha hört generaladvokaten har förstainstansrätten, i punkt 394, inte funnit skäl att enligt artikel 62 i sina rättegångsregler förordna att det muntliga förfarandet skall återupptas eller att besluta om ytterligare bevisupptagning i enlighet med Chemie Linz yrkande.

15 I punkt 395 i domskälen har förstainstansrätten uttalat följande:

"Inledningsvis skall fastslås att ovannämnda dom av den 27 februari 1992 i sig inte motiverar ett återupptagande av den muntliga förhandlingen i detta mål. För övrigt har sökanden i detta mål ända till slutet av det muntliga förfarandet inte ens antydningsvis åberopat att det omtvistade beslutet är en nullitet på grund av de påstådda formfel som konstaterats i ovannämnda dom av den 27 februari 1992. Man frågar sig därför om sökanden tillräckligt tydligt har visat varför

denne i detta mål inte tidigare har åberopat de påstådda felen, som ju måste ha förelegat innan talan väcktes. Även om gemenskapens domstolar i ett förfarande enligt artikel 173 andra stycket i EEG-fördraget är skyldiga att på eget initiativ pröva frågan om det omtvistade beslutets nullitet, betyder detta dock inte att domstolen i varje förfarande enligt artikel 173 andra stycket i EEG-fördraget på eget initiativ måste utreda om det omtvistade beslutet eventuellt är en nullitet. Endast i den mån parterna har förebragt tillräckligt stöd för att det omtvistade beslutet är en nullitet är förstainstansrätten skyldig att på eget initiativ pröva denna fråga. I förevarande fall utgör sökadens argument inte tillräckligt stöd för påståendet om nullitet. Av de uttalanden som kommissionens ombud gjorde under den muntliga förhandlingen i de förenade målen T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 och T-104/89, till vilka sökanden hänvisat, påstås framgå, att det även i detta mål saknas ett behörigen undertecknat original av det omtvistade beslutet. Detta påstådda fel, även om det skulle föreligga, medför dock inte i sig att det omtvistade beslutet skall anses vara en nullitet. Sökanden har nämligen inte förklarat varför kommissionen i efterhand skulle ha gjort ändringar i beslutet också år 1986, alltså i en normal situation som väsentligt skiljer sig från de särskilda förhållandena i förfarandet i PVC-målen, som kännetecknades av att kommissionens mandat utlöpte i januari 1989. Det räcker därför inte med att bara ange ifrågavarande anmärkningar. Mot denna bakgrund finns nämligen det inget som tyder på att principen, att en rättsakt inte får ändras efter det att den har beslutats, har åsidosatts genom att det omtvistade beslutet skulle ha ändrats efter det att det antagits och alltså — i förhållande till sökanden — ha förlorat den presumtionen för rättsenlighet som tillkommer beslutet på grund av dess natur. Enbart avsaknaden av ett bestyrkt original medför dock inte att den omtvistade rättsakten skall anses vara en nullitet. Det muntliga förfarandet behöver därför inte återupptas för att bevisupptagning skall kunna ske i efterhand. Eftersom sökandens argument inte kunde utgöra grund för ett yrkande om ändring av domen fanns det inte heller skäl att bifalla sökandens hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet."

16 Förstainstansrätten ogillade talan och förpliktade Chemie Linz att ersätta rättegångskostnaderna.

Överklagandet

17 Chemie Linz har i sitt överklagande yrkat att domstolen

— i första hand skall

— upphäva den överklagade domen i förhållande till Chemie Linz och ogiltigförklara polypropenbeslutet i den mån detta rör Chemie Linz,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna,

— i andra hand skall

— upphäva den överklagade domen och återförvisa målet till förstainstansrätten för förnyad prövning.

18 Chemie Linz har även yrkat att domstolen skall förelägga kommissionen att inge polypropenbeslutet i de versioner i vilka det antogs, de bestyrkta originalen av nämnda beslut och protokollet från kommissionens sammanträde den 23 april 1986 avseende detta beslut.

19 Genom domstolens beslut av den 30 september 1992 har DSM NV (nedan kallat DSM), tillåtits att intervenera till stöd för Chemie Linz yrkanden. DSM har yrkat att domstolen skall

— upphäva den överklagade domen,

— förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet,

— förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater, eller åtminstone i förhållande till DSM, oberoende av om polypropenbeslutets adressater har överklagat den dom som berör dem och om deras överklaganden har ogillats,

— i andra hand, återförvisa målet till förstainstansrätten så att denna kan avgöra frågan om polypropenbeslutet är en nullitet eller om det skall ogiltigförklaras,

— i vart fall, förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna såväl vad gäller rättegången vid domstolen som vid förstainstansrätten, inklusive DSM:s rättegångskostnader till följd av interventionen.

20 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— avvisa överklagandet eller, i andra hand, ogilla det i sak,

— förplikta Chemie Linz att ersätta rättegångskostnaderna,

— avvisa interventionen i dess helhet,

— i andra hand, avvisa interventionsyrkandet om att domstolen skall förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater för beslutet, eller åtminstone i förhållande till DSM, oberoende av om polypropenbeslutets adressater har överklagat den dom som berör dem och om deras överklaganden har ogillats samt ogilla interventionsyrkandena i övrigt i sak,

— i tredje hand, ogilla interventionen i sak,

— i vart fall, förplikta DSM att ersätta rättegångskostnaderna för interventionen.

21 Till stöd för sitt överklagande har Chemie Linz åberopat rättegångsfel och åsidosättande av gemenskapsrätten i den mening som avses i artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen vad gäller förstainstansrättens vägran att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om ytterligare bevisupptagning.

22 På yrkande av kommissionen och oaktat att Chemie Linz motsatt sig det, förklarade domstolens ordförande genom beslut av den 27 juli 1992 förfarandet vilande till den 15 september 1994, i avvaktan på vilka konsekvenser som kunde dras av domen av den 15 juni 1994 i mål C-137/92 P, kommissionen mot BASF m.fl. (REG 1994, s. I-2555, svensk specialutgåva, volym 15, nedan kallad domstolens PVC-dom) som meddelades till följd av överklagandet av förstainstansrättens PVC-dom.

Tillåtligheten av interventionen

23 Kommissionen anser att DSM:s ansökan om intervention skall avvisas. DSM har nämligen förklarat att det i egenskap av intervenient har ett intresse av att den överklagade domen upphävs med avseende på Chemie Linz. Enligt kommissionen kan ogiltigförklaringen inte komma ett besluts samtliga individuella adressater till godo, utan endast dem som har väckt talan därom. Det är just detta som är skillnaden mellan en ogiltigförklaring av en rättsakt och en förklaring att rättsakten är en nullitet. Att förneka denna skillnad vore detsamma som att frånkänna de frister inom vilka talan om ogiltigförklaring måste väckas varje tvingande verkan. DSM kan därför inte dra fördel av en eventuell ogiltigförklaring, eftersom bolaget har underlåtit att överklaga förstainstansrättens dom av den 17 december 1991 i mål T-8/89, DSM mot kommissionen (REG 1991, s. II-1833), som avsåg DSM, till domstolen. Genom sin intervention försöker DSM således endast att kringgå en frist som löpt ut.

24 Det ovannämnda beslutet av den 30 september 1992, genom vilket DSM tilläts att intervenera i målet, fattades vid en tidpunkt då domstolen i sin PVC-dom ännu inte hade avgjort frågan om ogiltigförklaring eller nullitet. Efter denna dom kan de åberopade felaktigheterna, om man antar att de är grundade, enligt kommissionen endast leda till en ogiltigförklaring av polypropenbeslutet och inte en fastställelse av att det är en nullitet. Vid detta förhållande har DSM inte längre något intresse av att intervenera i målet.

25 Kommissionen har vidare särskilt motsatt sig att DSM:s yrkande om att domstolen i sin dom skall förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater, eller åtminstone i förhållande till DSM, oberoende av om polypropenbeslutets adressater har överklagat den dom som berör dem eller om deras överklagande har ogillats, skall tas upp till sakprövning. Detta yrkande kan, enligt kommissionen, inte tas upp till prövning, då DSM försöker ta upp en fråga som endast berör DSM och DSM endast får ta tvisten i det skick som den föreligger. Enligt artikel 37 fjärde stycket i EG-stadgan för domstolen får intervenienten endast biträda en av parternas yrkanden, men inte framställa några egna yrkanden. Enligt kommissionen visar DSM:s yrkande på denna punkt att DSM försöker använda sig av interventionen för att kringgå den utgångna fristen för att överklaga den ovannämnda domen i målet mellan DSM och kommissionen, som avser DSM.

26 Vad gäller invändningen om att interventionsansökan skall avvisas i sin helhet vill domstolen först påpeka att beslutet av den 30 september 1992, genom vilket domstolen tillät DSM att intervenera till förmån för Chemie Linz yrkanden, inte hindrar att det görs en ny prövning av om DSM:s intervention skall tillåtas (se dom av den 29 oktober 1980 i mål 138/79, Roquette Frères mot rådet, REG 1980, s. 3333; svensk specialutgåva, volym 5, s. 405).

27 Det skall i detta sammanhang erinras om att det i artikel 37 andra stycket i EG-stadgan för domstolen föreskrivs att varje person som har ett berättigat intresse av utgången av en tvist som underställs domstolen får intervenera i denna tvist. Enligt fjärde stycket i denna bestämmelse får genom yrkanden i interventionsansökan endast en av parternas yrkanden biträdas.

28 Chemie Linz yrkanden syftar emellertid framför allt till att domstolen skall upphäva den överklagade domen på den grunden att förstainstansrätten har underlåtit att förklara att polypropenbeslutet är en nullitet. Av punkt 49 i domstolens PVC-dom följer att, med undantag för konstaterandet att gemenskapsinstitutionernas rättsakter skall presumeras vara giltiga, rättsakter som är behäftade med fel som är så uppenbart grova att de inte kan tolereras av gemenskapens rättsordning skall anses sakna all rättsverkan, även tillfällig sådan, det vill säga skall rättsligt betraktas som nulliteter.

29 I motsats till vad kommissionen har gjort gällande har DSM:s intresse inte försvunnit till följd av den dom genom vilken domstolen upphävde förstainstansrättens PVC-dom och förklarade att de fel som konstaterades i denna dom inte var sådana att de medförde att det beslut som ifrågasattes i PVC-målen var en nullitet. PVC-domen rörde nämligen inte frågan om polypropenbeslutet var en nullitet och medförde därför inte att DSM förlorade sitt intresse av att domstolen skulle förklara att detta var en nullitet.

30 Det stämmer visserligen att Chemie Linz i sin replik har frånträtt en del av sina grunder, med hänsyn till domstolens PVC-dom, vad avser frågan om nullitet.

31 I den mån Chemie Linz fortfarande yrkar att den överklagade domen skall upphävas, med motiveringen att polypropenbeslutet har antagits på ett felaktigt sätt och att förstainstansrätten borde ha gjort nödvändiga kontroller för att fastställa förekomsten av dessa fel, har DSM emellertid möjlighet att stödja Chemie Linz yrkanden genom intervention, med motiveringen att förstainstansrätten på grund av samma fel borde ha förklarat att detta beslut var en nullitet.

32 Av fast rättspraxis (se bland annat dom av den 19 november 1998 i mål C-150/94, Förenade kungariket mot rådet, REG 1998, s. I-7235, punkt 36) framgår nämligen att artikel 37 fjärde stycket i EG-stadgan för domstolen inte hindrar att en intervenient åberopar andra argument än de som åberopas av den part som den stöder, under förutsättning att intervenienten har för avsikt att stödja denna parts yrkanden.

33 I förevarande fall syftar DSM:s argumentation angående att polypropenbeslutet skulle vara en nullitet till att visa att förstainstansrätten, genom att avslå Chemie Linz hemställan om att det muntliga förfarandet skulle återupptas och åtgärder för bevisupptagning vidtas, har underlåtit att pröva huruvida nämnda beslut var en nullitet, och på detta sätt åsidosatt gemenskapsrätten. DSM:s argumentation rör således, trots att den innehåller andra argument än dem som Chemie Linz har anfört, samma grunder som Chemie Linz åberopat som stöd för sitt överklagande och syftar till att stödja Chemie Linz yrkande om upphävande av den överklagade domen, varför DSM:s argumentation skall prövas.

34 När det gäller kommissionens bestridande av att DSM:s yrkande om att domstolen skall förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater, eller åtminstone i förhållande till DSM, kan tas upp till prövning, bör noteras att detta yrkande särskilt berör DSM och inte svarar mot Chemie Linz yrkanden. Det uppfyller följaktligen inte de villkor som uppställs i artikel 37 fjärde stycket i EG-stadgan för domstolen, varför det inte kan tas upp till prövning.

Huruvida talan kan upptas till sakprövning

35 Kommissionen har gjort gällande att inte någon del av överklagandet kan tas upp till sakprövning. Enligt kommissionen presenterar Chemie Linz här för första gången ett stort antal faktiska omständigheter och argument som inte berördes vid förstainstansrätten. Sökanden har själv hänvisat till nya omständigheter såsom kommissionens överklagande i PVC-målen och förfarandena inför förstainstansrätten i de så kallade målen om polyeten med låg densitet (dom av den 6 april 1995 i mål T-80/89, T-81/89, T-83/89, T-87/89, T-88/89, T-90/89, T-93/89, T-95/89, T-97/89, T-99/89, T-100/89, T-101/89, T-103/89, T-105/89, T-107/89 och T-112/89, BASF m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-729). Enligt kommissionen gör Chemie Linz här för första gången gällande att polypropenbeslutet inte har antagits i nederländsk och italiensk version och anför omständigheter som bolaget påstår visar att ändringar har vidtagits i efterhand i de lydelser som kommissionen har antagit.

36 Kommissionen har påpekat att överklagandet inte får förändra föremålet för tvisten och att några nya grunder därför inte kan tas upp till prövning. Eftersom överklagandets funktion är en juridisk kontroll av den dom som meddelades i första instans måste det avse tvisten i det skick som denna befann sig i när förstainstansrätten meddelade sin dom (domstolens dom av den 19 juni 1992 i mål C-18/91 P, V. mot parlamentet, REG 1992, s. I-3997).

37 Domstolen påminner i detta avseende för det första om att ett överklagande enligt artikel 168a i EG-fördraget (nu artikel 225 EG) och artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen endast får grundas på att rättsregler har åsidosatts och att varje bedömning av de faktiska omständigheterna är utesluten. Förstainstansrättens bedömning av den bevisning som har förebringats inför rätten utgör inte, med undantag för fall då de faktiska omständigheterna helt har förvrängts, en rättsfråga vilken, som sådan, är underkastad domstolens kontroll (se bland annat dom av den 2 mars 1994 i mål C-53/92 P, Hilti mot kommissionen, REG 1994, s. I-667, punkterna 10 och 42).

38 För det andra följer det av artikel 113.2 i domstolens rättegångsregler att överklagandet inte får avse annan sak än den som varit föremål för talan i förstainstansrätten.

39 Därav följer att klagandens anmärkningar inte kan prövas inom ramen för ett överklagande i den utsträckning som de avser förstainstansrättens bedömning av de omständigheter som förelagts rätten inom ramen för hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet. Inte heller de grunder som har åberopats för första gången i överklagandet kan tas upp till prövning.

40 Däremot åligger det domstolen att pröva om förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att underlåta att fastställa de fel som polypropenbeslutet påstås vara behäftat med eller vägra att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om åtgärder för processledning och ytterligare bevisupptagning på hemställan av sökanden.

41 Därav följer att överklagandet inte kan avvisas i dess helhet utan att varje enskild anmärkning och varje enskilt yrkande som Chemie Linz har framställt måste prövas med avseende på om de kan tas upp till sakprövning inom ramen för ett överklagande.

Grunderna för överklagandet: bristande behörighet, rättegångsfel och åsidosättande av gemenskapsrätten

42 Till stöd för sitt överklagande har Chemie Linz, med hänvisning till punkterna 393—395 i den överklagade domen, gjort gällande att förstainstansrätten, då den ogillade bolagets hemställan om att det muntliga förfarandet skulle återupptas och om vidtagande av åtgärder för processledning och bevisupptagning, begick rättegångsfel som kränkte Chemie Linz intressen och åsidosatte

gemenskapsrätten, närmare bestämt artikel 164 i EG-fördraget (nu artikel 220 EG) och artikel 173 i fördraget samt artiklarna 48.2, 49, 62, 64 och 65 i förstainstansrättens rättegångsregler.

43 Chemie Linz har för det första kritiserat förstainstansrätten för att den har ogillat bolagets hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet och om ytterligare bevisupptagning. Enligt bolaget innebär skyldigheten att säkerställa den i artikel 164 i fördraget omtalade rätten, att dessa åtgärder som förstainstansrätten får vidta med stöd av artiklarna 62, 64 och följande artiklar i sina rättegångsregler inte får beslutas helt skönsmässigt och att den makt som förstainstansrätten förfogar över således är inskränkt. Förstainstansrätten är skyldig att återuppta det muntliga förfarandet så snart en part åberopar nya omständigheter som är avgörande för utgången av tvisten och som parten inte kunde åberopa före avslutandet av det muntliga förfarandet. Likaså måste rätten vidta åtgärder för bevisupptagning så snart det finns klara indicier på att det föreligger omständigheter av avgörande betydelse som den part som åberopar dem inte har möjlighet att bevisa.

44 Förstainstansrättens skäl för att ogilla Chemie Linz hemställan av den 28 februari 1992 håller enligt bolaget inte vid en rättslig prövning. De fel som gjordes gällande var så allvarliga att de hade lett till en ogiltigförklaring av polypropenbeslutet och förstainstansrätten var skyldig att utreda dem genom att förordna om ytterligare bevisupptagning. Såsom kommissionen har påpekat har det slagits fast att gemenskapsdomstolen skall återuppta det muntliga förfarandet för att bevisupptagning skall kunna ske antingen då det gäller att ex officio klargöra omständigheter som är av vikt för avgörandet eller då parterna är oense om en faktiskt omständighet som är av betydelse för avgörandet och som har gjorts gällande inom föreskriven frist. Att det första av dessa villkor är uppfyllt i det förevarande fallet torde stå helt klart.

45 Chemie Linz anser inte att det hade kunnat göra sin hemställan tidigare. Det är inte riktigt att, såsom kommissionen har gjort, stödja sig på artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler eller att dra slutsatsen att talerätten gått förlorad på grund av den tid som förflutit mellan den 10 december 1991 och den 28 februari 1992. För det första har förstainstansrätten inte hänvisat till denna föreskrift. En dom genom vilken det fastställs att ett beslut mot vilket talan har förts i ett mål är behäftat med dittills okända fel som medför att det blir ogiltigt

utgör vidare en faktisk eller rättslig omständighet i den mening som avses i artikel 48.2 i ett annat mål, om detta får direkta följder för det sistnämnda förfarandet. Chemie Linz har slutligen inte i första hand åberopat sig på förstainstansrättens PVC-dom utan på den omständigheten att det under förfarandet i målen om polyeten med låg densitet framkom att ett original av det beslut som ifrågasattes i nämnda förfarande också fattades.

46 Enligt Chemie Linz är det inte heller möjligt att rikta en anmärkning mot att hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet har gjorts för sent genom att ex analogia åberopa artikel 125 i förstainstansrättens rättegångsregler. En analog tillämpning av tvingande frister är utesluten redan med hänsyn till allmänna rättsprinciper. Det strider mot syftet med tvingande frister inom ramen för resningsförfaranden att tillämpa dessa ex analogia på sådana fall som avses i artikel 62 i förstainstansrättens rättegångsregler. De utgör en del av det regelverk som har till syfte att skydda stabila rättsförhållanden, vilka bygger på lagakraftvunna domar som bevarar rättssäkerheten, vilken endast kan ifrågasättas under noggrant fastlagda förutsättningar och inom mycket begränsade frister. I denna typ av situationer föreligger det inga skäl till varför man på motsvarande sätt skulle begränsa möjligheten att åberopa nya grunder eller att framställa yrkanden om återupptagande av det muntliga förfarandet. Tvärtom måste nödvändigheten av att kunna genomföra en fullständig bevisupptagning av omständigheter av avgörande betydelse leda till en vid tolkning av de rättigheter som följer av rättegångsreglerna, med undantag för uppsåtliga förhalningsåtgärder.

47 Chemie Linz har påpekat att förstainstansrätten har godtagit de nya omständigheter som bolaget har gjort gällande och att den inte har avvisat dem på grund av att de skulle ha framförts för sent. Förstainstansrättens bedömning på denna punkt gäller även för domstolen, med förbehåll för att en prövning utmynnar i att förstainstansrätten har utnyttjat sitt utrymme för skönsmässiga bedömningar på ett felaktigt sätt.

48 Chemie Linz har för övrigt bestritt kommissionens påstående att bolaget kort tid efter det muntliga förfarandet i PVC-målen hade kännedom om de uttalanden som kommissionens ombud hade gjort. Chemie Linz som inte var part i dessa mål och som inte var företrädd vid sammanträdet hade informerats om de uttalanden som kommissionens ombud hade gjort vid detta sammanträdde vid en senare

tidpunkt som inte längre exakt kan bestämmas och fick inte fullständig kännedom om dessa uppgifter förrän den 27 februari 1992, som var det datum då förstainstansrättens PVC-dom meddelades. Före detta datum hade Chemie Linz inte någon som helst anledning att betvivla att beslutsprocessen inom kommissionen var lagenlig. Man kan därför inte rikta några förebråelser mot Chemie Linz för att det väntade med sin hemställan till efter förstainstansrättens PVC-dom.

49 Kommissionens argument att Chemie Linz i sin hemställan inte presenterade några tillräckliga indicier på att artikel 12 i kommissionens arbetsordning hade överträtts kan inte godtas. De omständigheter som angavs var tillräckligt klara för att tvinga förstainstansrätten att återuppta det muntliga förfarandet. I vart fall hade bolaget vid denna tidpunkt inte kunnat ange några klarare indicier. Då kommissionen generellt sett har vidgått att nämnda artikel 12 inte iakttogs är denna ogiltighetsgrund inte knuten till de särskilda omständigheterna i PVC-målen som gällde förnyelsen av kommissionen.

50 Chemie Linz har påpekat att kommissionens tolkning, enligt vilken iakttagandet av regeln avseende bestyrkandet av polypropenbeslutet endast hade betydelse såvitt klara indicier åberopades som gjorde att man kunde ifrågasätta den exakta ordalydelsen av den antagna rättsakten, skulle innebära att åsidosättanden av väsentliga formföreskrifter med avseende på artikel 12 i kommissionens arbetsordning inte skulle få några rättsliga konsekvenser så länge det i det konkreta fallet inte kunde bevisas att det förekommit en ändring efter det slutgiltiga antagandet. Denna tolkning strider dessutom mot punkt 76 i domstolens PVC-dom enligt vilken bestyrkandet av rättsakter utgör en väsentlig formföreskrift i den mening som avses i artikel 173 i fördraget. Därför måste det i varje fall säkerställas att den definitiva ordalydelsen av ett beslut kan fastställas och att denna är försedd med kommissionsordförandens och generalsekreterarens underskrifter.

51 Eftersom en upptäckt i efterhand av en ogiltighetsgrund utgör grund för ändring, borde hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet ha bifallits redan av det skälet att den i efterhand upptäckta omständigheten hade utgjort grund för ett ändringsförfarande. Chemie Linz har tillagt att man av processekonomiska skäl torde få ta hänsyn till fler omständigheter inom ramen för ett återupptagande av det muntliga förfarandet än vad gäller ett ändringsförfarande.

Omvänt måste en grund för ändring alltid utgöra grund för återupptagande av det muntliga förfarandet. Upptäckten att artikel 12 i kommissionens arbetsordning har åsidosatts utgör en grund för ändring och utgör följaktligen *a fortiori* en grund för återupptagande av det muntliga förfarandet.

52 Chemie Linz har även klandrat förstainstansrätten för att ha åsidosatt sin skyldighet att utreda omständigheterna i målet som följer av artikel 64.3 d i förstainstansrättens rättegångsregler enligt vilken förstainstansrätten kan begära att handlingar eller andra dokument som har samband med målet företes. I detta avseende har kommissionen felaktigt angett att Chemie Linz har härlett en allmän undersökningsplikt ur artikel 173 i fördraget vad gäller omständigheter som anförts för sent och på ett för vagt sätt. Chemie Linz har varken åberopat omständigheterna för sent eller på ett alltför vagt sätt och förstainstansrätten var därför skyldig att förordna om processledande åtgärder för att utreda de relevanta omständigheterna.

53 Chemie Linz har gjort gällande att bolaget först efter en sådan undersökning hade haft möjlighet att presentera tillräckligt bestämda argument för att konkretisera kommissionens åsidosättande av de väsentliga formföreskrifterna. Att påstå motsatsen vore detsamma som att förvägra vederbörande rättsligt skydd. Om det skulle krävas konkreta bevis för att kunna bifalla en hemställan om återupptagande av förfarandet, trots att det enligt Chemie Linz är fråga om omständigheter som rör kommissionens interna förhållanden och som de berörda parterna därför i princip inte har tillgång till, skulle reglerna om begäran om bevisning bli meningslösa och kommissionen skulle på så sätt kunna kringgå rättegångsreglerna som emellertid även gäller för kommissionen.

54 Det är enligt Chemie Linz rimligt att förstainstansrätten inte systematiskt skall behöva kontrollera att kommissionen verkligen har iakttagit samtliga formföreskrifter, utom då det föreligger tillräckliga indicier på detta. Kraven får dock inte ställas för högt, eftersom det är fråga om kommissionens interna handlingar, vilka inte är tillgängliga för dem som berörs av kommissionens beslut. Mot denna bakgrund måste kommissionens uttalanden i PVC-målen inför förstainstansrätten anses som ett tillräckligt skäl för att kontrollera om kommissionen hade förfarit på samma sätt vid antagandet av polypropenbeslutet.

55 Samma avdelning av förstainstansrätten har enligt Chemie Linz dessutom bifallit andra yrkanden om utredning, trots att dessa grundades på indicier som inte var mer konkreta än som nu är fallet. Skillnaden vad gäller den processuella behandlingen är särskilt signifikativ om man jämför med de förfaranden som avgjordes genom domarna av den 29 juni 1995 i mål T-30/91, Solvay mot kommissionen (REG 1995, s. II-1775) och i mål T-36/91, ICI mot kommissionen (REG 1995, s. II-1847) (nedan kallade sodakarbonatmålen), vilka rörde ett beslut som kommissionen antog vid en tidpunkt då den inte stod under tidspress. I dessa mål ansåg första avdelningen av förstainstansrätten att de invändningar som hade rests — vilket även här skedde vid en tidpunkt som låg efter förstainstansrättens PVC-dom — var tillräckligt betydande för att motivera ett beslut om att kommissionen skulle inge ett bestyrkt original av sitt beslut.

56 Chemie Linz har för det andra yrkat att domstolen skall undersöka kommissionens åsidosättanden av förfaranderegelerna, utan att återförvisa själva fastställandet av vilka faktiska omständigheter som medför polypropensbeslutets ogiltighet till förstainstansrätten. Processrättsliga och processekonomiska skäl talar för denna lösning. Domstolen kan här enligt Chemie Linz ex officio fastställa de ifrågavarande omständigheterna genom att vidta erforderliga processledande åtgärder. För det fall att domstolen skulle bestämma sig för att själv avgöra tvisten måste den göra detta på samma villkor som en förstainstansrätt så att den kan undersöka samtliga kommissionens åsidosättanden av arbetsordningen, under förutsättning att dessa åsidosättanden var kända efter förstainstansrättens avgörande. Detta gäller även sådana omständigheter som hade kunnat åberopas före avslutandet av det muntliga förfarandet. Chemie Linz skulle således befinna sig i samma situation som bolaget hade befunnit sig i om det muntliga förfarandet hade återupptagits. I en sådan situation hade parterna, med förbehåll för artikel 48 i förstainstansrättens rättegångsregler, även haft rätt att åberopa andra omständigheter som de hade kunnat göra gällande fram till sammanträdet i den mån som dessa omständigheter hade samband med frågan om giltigheten av det beslut som underställts domstolen. Enligt Chemie Linz har domstolen, i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 60 i sina rättegångsregler, inom ramen för ett överklagande behörighet att besluta om erforderlig bevisupptagning och att fastställa faktiska omständigheter.

57 DSM har anfört att det har skett en ny utveckling i andra mål som handlagts vid förstainstansrätten. Detta förhållande bekräftar att det åvilar kommissionen att

visa att den har följt de väsentliga förfarandereglerna som den själv har fastställt och, för att klargöra denna punkt, skall förstainstansrätten, ex officio eller på yrkande av en av parterna, besluta om åtgärder för bevisupptagning avseende relevanta handlingar. I domarna i sodakarbonatmålen gjorde kommissionen gällande att den komplettering till repliken som Imperial Chemical Industries plc (nedan kallat ICI) hade ingett i dessa mål efter förstainstansrättens PVC-dom inte innehöll något som helst bevis för att kommissionen hade åsidosatt sina förfaranderegler och att ICI:s yrkande om vidtagande av åtgärder för bevisupptagning utgjorde en ny grund. Förstainstansrätten ställde inte desto mindre frågor till kommissionen och till ICI om vilka konsekvenser som kunde dras av domstolens PVC-dom och frågade även kommissionen om den, med hänsyn till punkt 32 i domstolens PVC-dom, kunde inge utdrag ur protokollet och bestyrkta texter till de ifrågasatta besluten. Efter ytterligare utveckling av förfarandet vidgick kommissionen slutligen att de såsom bestyrkta ingivna handlingarna hade bestyrkts först efter det att förstainstansrätten hade beslutat att de skulle inges.

58 Enligt DSM ålade förstainstansrätten i målen om polyeten med låg densitet kommissionen att inge en bestyrkt kopia av det ifrågasatta beslutet. Kommissionen vidgick att beslutet inte hade bestyrkts då kommissionsledamöternas kollegium sammanträdde för att anta detta. DSM har anfört att förfarandet för bestyrkande av kommissionens rättsakter således måste ha genomförts efter mars 1992. Av detta följer att polypropenbeslutet måste vara behäftat med samma fel avseende avsaknaden av bestyrkande.

59 DSM har tillagt att förstainstansrätten i domarna av den 27 oktober 1994 i mål T-34/92, Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen (REG 1994, s. II-905, punkterna 24—27), och i mål T-35/92, Deere mot kommissionen (REG 1994, s. II-957, punkterna 28—31), förde ett resonemang som liknar det i polypropenmålen, då den ogillade sökandenas yrkanden med motiveringen att dessa inte hade presenterat något som helst bevis som skulle kunna rubba presumtionen att det beslut som de ifrågasatte var giltigt. I förstainstansrättens dom av den 7 juli 1994 i mål T-43/92, Dunlop Slazenger mot kommissionen (REG 1994, s. II-441), förkastades sökandens argumentation med motiveringen att beslutet hade antagits och delgivits i enlighet med kommissionens arbetsordning. Inte i något av dessa mål har förstainstansrätten förkastat sökandenas

argumentation avseende felaktigheter vid antagandet av den ifrågasatta rättsakten med motiveringen att förfarandereglerna hade åsidosatts.

60 De enda undantagen återfinns enligt DSM i besluten av den 26 mars 1992 i mål T-4/89 REV, BASF mot kommissionen (REG 1992, s. II-1591), och av den 4 november 1992 i mål T-8/89 REV, DSM mot kommissionen (REG 1992, s. II-2399). Inte heller i dessa mål åberopade sökandena förstainstansrättens PVC-dom som en ny omständighet, utan andra omständigheter. I dom av den 15 december 1994 i mål C-195/91 P, Bayer mot kommissionen (REG 1994, s. I-5619), förkastade domstolen påståendet att kommissionen hade åsidosatt sin egen arbetsordning, eftersom påståendet inte hade åberopats på rätt sätt inför förstainstansrätten. I polypropenförfarandet har emellertid samma grund åberopats inför förstainstansrätten och förkastats med motiveringen att bevisningen inte var tillräcklig.

61 DSM anser att kommissionen i det förevarande målet grundar sitt försvar på processuella argument som inte är relevanta med hänsyn till innehållet i den ifrågasatta domen, vilken huvudsakligen avser frågan om bevisbördan. Om kommissionen i polypropenmålen inte själv har presenterat någon bevisning för att den har iakttagit det föreskrivna förfarandet, så beror detta enligt DSM på att kommissionen inte förmår visa att den har iakttagit sin egen arbetsordning.

62 Kommissionen har hävdat att förstainstansrätten enligt artikel 62 i sina rättegångsregler inte är skyldig att förordna att det muntliga förfarandet skall återupptas, utan endast att den har möjlighet att göra detta. Förstainstansrätten har på ett övertygande sätt förklarat skälen till varför det inte var nödvändigt att återuppta det muntliga förfarandet eller att förordna om ytterligare bevisupptagning. Det var nämligen varken fråga om att ex officio klargöra faktiska omständigheter av betydelse för avgörandet eller om att utreda någon betydande faktisk omständighet som hade åberopats inom rätt tid och som var tvistig mellan parterna.

63 En undersökning ex officio hade endast varit nödvändig om parterna hade presenterat tillräckliga indicier som tydde på att polypropenbeslutet var en nullitet. Chemie Linz har i detta avseende oriktigt gjort gällande att förstain-

stansrätten har antagit att ett original fattades. I själva verket har förstainstansrätten endast återgett vad bolaget åberopat, utan att göra någon bedömning på denna punkt. Kommissionen har tillagt att förstainstansrätten, på vilken det i princip ankommer att bedöma om ytterligare bevisupptagning är nödvändig, till och med inom ramen för en undersökning ex officio med rätta kunde lämna frågan om det förelåg ett behörigen undertecknat original öppen, eftersom ett sådant fel inte i något fall hade haft någon betydelse för avgörandet. Sedan domstolens PVC-dom är det fastslaget att avsaknaden av ett bestyrkande av ett beslut, som föreskrivs i artikel 12 i kommissionens arbetsordning, kan leda till ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet och inte till att det anses som en nullitet. Chemie Linz har dock inte på ett tillräckligt konkret sätt och inom rimlig tid åberopat någon grund med avseende på ett åsidosättande av denna föreskrift och förstainstansrätten behövde därför inte ens med utgångspunkt i frågan om polypropenbeslutet skulle ogiltigförklaras undersöka frågan om huruvida det fanns ett behörigen undertecknat original.

64 Chemie Linz hemställan av den 28 februari 1992 grundades enligt kommissionen på att polypropenbeslutet var en nullitet och inte på dess ogiltighet. Även om denna grund kunde uppfattas som en ogiltighetsgrund var den inte tillräckligt konkret och motiverad samt hade inte åberopats inom rätt tid. Till stöd för denna grund skulle Chemie Linz, såsom förstainstansrätten har uttalat i andra jämförbara fall efter domstolens PVC-dom (förstainstansrättens ovannämnda domar i målen Dunlop Slazenger mot kommissionen, Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen respektive Deere mot kommissionen) ha presenterat hållpunkter som pekade i denna riktning. En grund som endast utgörs av klagandens påstående att ett behörigen undertecknat original saknas är inte tillräckligt motiverad och är inte ägnad att rubba presumtionen att beslut i allmänhet är giltiga. De åtgärder som förstainstansrätten har beslutat i andra förfaranden har enligt kommissionen tillkommit mot bakgrund av konkreta hållpunkter som pekade bort från giltighetspresumtionen. I PVC-målen hade sökandena presenterat konkreta omständigheter som avsåg dessa förfaranden. På samma sätt förhåller det sig i andra förfaranden (se beslut av den 25 oktober 1994 i de förenade målen T-30/91 och T-36/91, Solvay och ICI mot kommissionen, och av den 10 mars 1992 i mål T-80/89, T-81/89, T-83/89, T-87/89, T-88/89, T-90/89, T-93/89, T-95/89, T-97/89, T-99/89, T-100/89, T-101/89, T-103/89, T-105/89, T-107/89 och T-112/89, BASF m.fl. mot kommissionen, ej publicerade i rättsfallssamlingen, i vilka det klart hänvisas till de särskilda omständigheterna i de ifrågavarande fallen). Något sådant förekom inte i det förfarande som föregick den överklagade domen.

65 Förstainstansrätten har enligt kommissionen prövat Chemie Linz hemställan av den 28 februari 1992, men denna har bedömt att bolaget inte har presenterat några relevanta faktiska omständigheter inom rätt tid. Förstainstansrätten har med hänvisning till den i artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler föreskrivna regeln enligt vilken nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet, med rätta ställt sig tvekande till om grunden avseende de fel som polypropenbeslutet påstods vara behäftat med hade åberopats inom rätt tid under förfarandet.

66 Förstainstansrättens PVC-dom kan enligt kommissionen inte utgöra en grund som har framkommit under förfarandet, eftersom rättspraxis avseende ändring av dom enligt artikel 41.1 i EG-stadgan för domstolen även gäller för artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler. Enligt denna praxis (förstainstansrättens ovannämnda beslut i målet BASF mot kommissionen, punkt 12, och domstolens dom av den 19 mars i mål C-403/85 REV, Ferrandi mot kommissionen, REG 1991, s. I-1215) kan en dom som meddelats i ett annat förfarande inte utgöra grund för ändring av dom.

67 Beträffande uttalandena av kommissionens ombud under det muntliga förfarandet i PVC-målen i november 1991 har kommissionen påpekat att Chemie Linz var företrätt under detta förfarande och att det därför finns anledning att anta att bolaget fick kännedom om dessa uttalanden av kommissionens ombud kort tid efter det muntliga förfarandet i dessa mål. Chemie Linz påstående att bolaget först genom förstainstansrättens PVC-dom hade fått säker kännedom om vad kommissionens ombud hade sagt i PVC-målen strider mot bolagets hemställan om återupptagande av förfarandet av den 28 februari 1992 i vilken Chemie Linz hänvisar till upplysningar som lämnades av deltagarna i det muntliga förfarandet i PVC-målen. Följaktligen framförde Chemie Linz inte ogiltighetsgrunden inom rätt tid, utan mer än tre månader för sent. Kommissionen har erinrat om att den frist som i artikel 125 i förstainstansrättens rättegångsregler föreskrivs för det analoga fallet resning är tre månader räknat från den dag då sökanden fick kännedom om de förhållanden på vilka ansökan grundas.

68 Kommissionen har påpekat att grunden avseende att avsaknaden av originalet till polypropenbeslutet inte tvingade förstainstansrätten att besluta om ytterligare

bevisupptagning, varken med hänsyn till nulliteten som behandlas i den överklagade domen eller med avseende på en eventuell ogiltighet av nämnda beslut. Förstainstansrätten har konstaterat att Chemie Linz inte presenterat några konkreta hållpunkter till stöd för antagandet att principen om en antagen rättsakts oantastbarhet har åsidosatts. Dessutom har denna grund i strid med artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler åberopats för sent. I motsats till vad Chemie Linz har hävdat har förstainstansrätten på intet sätt uttalat att bolagets argument har presenterats inom rätt tid. Tvärtom har rätten uttryckt tvivel på denna punkt, men lämnat frågan öppen, eftersom den prövade frågan om polypropenbeslutet var att anse som en nullitet ex officio.

69 Beträffande Chemie Linzs argument att det även förelåg grund för ändring vilket skulle ha lett till ett återupptagande av det muntliga förfarandet har kommissionen påpekat att det uttalande som kommissionens ombud gjorde i PVC-förfarandet inte i sig hade lett till en annan utgång av polypropenmålet. Endast omständigheter som kan utöva ett avgörande inflytande på ärendets utgång kan enligt artikel 41 i EG-stadgan för domstolen utgöra grund för ändring.

70 Beträffande förstainstansrättens påstådda åsidosättande av sin skyldighet att utreda de faktiska omständigheterna har kommissionen understrukit att varken artikel 49 eller artikel 64.3 d i förstainstansrättens rättegångsregler lägger fast villkoren för när processledande åtgärder kan begäras. Enligt kommissionen har förstainstansrätten med rätta, av samma skäl som när det gällde avslaget av hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet, avstått från att förordna om processledande åtgärder i enlighet med Chemie Linz begäran därom. Avsikten med de processledande åtgärderna är nämligen enligt artikel 64.1 i förstainstansrättens rättegångsregler att säkerställa beredningen av mål och rättegångens förlopp, men inte att bota sökandens försummelser i samband med åberopandet av grunderna.

71 Slutligen ställer sig kommissionen frågande till att förstainstansrätten skulle ha åsidosatt artikel 65 i sina rättegångsregler, eftersom denna artikel endast anger vilken bevisning som är tillåten i ett förfarande.

72 Beträffande DSM:s argument har kommissionen påpekat att de är principiellt felaktiga, eftersom de inte tar någon hänsyn till skillnaderna mellan PVC-målen och det förevarande målet och vilar på en missuppfattning av domstolens PVC-dom.

73 Kommissionen har dessutom vidhållit sin uppfattning att sökandena i sodakarbonatmålen inte kunde presentera tillräcklig bevisning för att motivera att förstainstansrätten skulle besluta att kommissionen skulle inge handlingar. I alla händelser tillkom förstainstansrättens beslut i såväl dessa mål som i målen om polyeten med låg densitet, vilka också har åberopats av DSM, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i de ifrågavarande målen. I polypropenförfarandet hade de felaktigheter som polypropenbeslutet påstås vara behäftat med kunnat påpekas redan år 1986, men så skedde inte.

74 I de ovannämnda domarna i målen Fiatagri och New Holland mot kommissionen respektive Deere mot kommissionen ogillade förstainstansrätten sökandenas yrkanden, vilka hade väckts i rätt tid, med motiveringen att de inte stöddes av någon bevisning och samma lösning gör sig *a fortiori* gällande i det förevarande målet, i vilket påståendena om att polypropenbeslutet skulle vara behäftat med formella felaktigheter har gjorts i sent skede och utan någon bevisning.

75 Grunderna avseende rättegångsfel och åsidosättande av gemenskapsrätten bör behandlas i ett sammanhang. Den av Chemie Linz åberopade grunden att gemenskapsrätten skulle ha åsidosatts rör, vare sig det är frågan artikel 164 och artikel 173 i fördraget eller de olika föreskrifterna i förstainstansrättens rättegångsregler, i huvudsak, åsidosättanden som förstainstansrätten påstås ha gjort sig skyldig till genom att vägra att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om bevisupptagning, och sammanfaller därför med den grund som bygger på att rättegångsfel har begåtts.

76 Därav följer att det skall prövas om förstainstansrätten har begått rättegångsfel genom att vägra att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om processledande åtgärder och bevisupptagning.

77 Vad först gäller de processledande åtgärderna skall först erinras om att domstolen enligt artikel 21 EG-stadgan för domstolen får begära att en part inkommer med alla de dokument och upplysningar som domstolen anser önskvärda. I artikel 64.1 i förstainstansrättens rättegångsregler föreskrivs att de åtgärder som vidtages för processledningen är avsedda att under bästa möjliga förhållanden säkerställa beredningen av mål, rättegångens förlopp och avgörande av tvister.

78 Enligt artikel 64.2 a och b i förstainstansrättens rättegångsregler har processledningen främst till syfte att säkerställa att det skriftliga och muntliga förfarandet förlöper väl och underlätta bevisupptagningen samt att avgöra på vilka punkter parterna behöver komplettera sin bevisföring eller på vilka punkter det finns behov av bevisupptagning. Enligt artikel 64.3 d och 64.4 kan sådana åtgärder bestå i att begära att handlingar eller andra dokument rörande målet företes och kan föreslås av parterna när som helst under rättegången.

79 Domstolen har sålunda i dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen (REG 1998, s. I-8417, punkt 93), uttalat att en part kan begära att förstainstansrätten, såsom en processledande åtgärd, förelägger motparten att förete handlingar som är i dennes besittning.

80 Av såväl syftet med och föremålet för de processledande åtgärderna såsom dessa beskrivs i artikel 64.1 och 64.2 i förstainstansrättens rättegångsregler följer dock att dessa åtgärder ingår i regelverket för de olika faser av förfarandet inför förstainstansrätten, vars förlopp de är avsedda att underlätta.

81 Därav följer att en part, sedan det muntliga förfarandet har avslutats, endast kan framställa yrkande om processledande åtgärder om förstainstansrätten beslutar att återuppta det muntliga förfarandet. Förstainstansrätten hade således endast

behövt besluta avseende ett sådant yrkande för det fall att den hade bifallit hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet, vilket innebär att det inte finns skäl att särskilt pröva Chemie Linz anmärkningar i detta hänseende.

82 Vad gäller hemställan om bevisupptagning framgår det av domstolens praxis (se, bland annat, dom av den 16 juni 1971 i mål 77/70, Prelle mot kommissionen, REG 1971, s. 561, punkt 7, och av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman, REG 1995, s. I-4921, punkt 53) att en sådan hemställan, när den görs efter det att det muntliga förfarandet har avslutats, endast kan bifallas om den avser faktiska omständigheter som kan ha en avgörande inverkan på avgörandet av tvisten och den berörde inte kunde göra dem gällande innan det muntliga förfarandet avslutades.

83 Samma lösning gör sig gällande beträffande hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet. Det stämmer att förstainstansrätten enligt artikel 62 i förstainstansrättens rättegångsregler inom detta område har utrymme för att göra en skönsmässig bedömning. Förstainstansrätten är dock endast skyldig att bifalla en sådan hemställan om den berörda parten stöder sig på omständigheter som kan ha en avgörande inverkan och inte kunde göra dem gällande innan det muntliga förfarandet avslutades.

84 I det förevarande fallet grundades den hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet och om ytterligare bevisupptagning som gjordes till förstainstansrätten på förstainstansrättens PVC-dom och på de uttalanden som kommissionens ombud gjorde vid den muntliga förhandlingen i PVC-målen samt de faktiska omständigheter som framkom vid förfarandet i målen om polyeten med låg densitet.

85 I detta hänseende fastslår domstolen å ena sidan att upplysningar av allmän karaktär rörande en påstådd praxis från kommissionens sida och som härrör från en dom som meddelats i andra mål eller uttalanden som gjorts eller faktiska omständigheter som uppkommit med anledning av andra förfaranden inte som sådana kunde anses vara avgörande för den tvist som förstainstansrätten skulle avgöra.

86 Såvitt Chemie Linz gör gällande att de faktiska omständigheter som bolaget åberopade i sin hemställan av den 28 februari 1992 måste medföra en ändring av den överklagade domen eller i vart fall till att förstainstansrätten bifaller hemställan är det tillräckligt att konstatera att de åberopade faktiska omständigheterna, av samma skäl som anförts ovan, inte var ägnade att utöva ett avgörande inflytande på ärendets utgång i den mening som avses i artikel 41 i EG-stadgan för domstolen och sålunda inte kan motivera en ändring av nämnda dom.

87 Å andra sidan vill domstolen understryka att klaganden redan i sin ansökan hade möjlighet att tillhandahålla förstainstansrätten åtminstone några upplysningar som bekräftade att dessa åtgärder för processledning och bevisupptagning var nödvändiga för rättegången, för att kunna bevisa att polypropenbeslutet hade ändrats efter det att det hade antagits av kommissionsledamöternas kollegium eller att originalen saknades, vilket vissa av sökandena gjorde i PVC-målen och målen om polyeten med låg densitet (jämför domen i det ovannämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, punkterna 93 och 94).

88 Utan att det är nödvändigt att kontrollera om Chemie Linz hade kännedom om de faktiska omständigheter som bolaget åberopade i sin hemställan av den 28 februari 1992 redan innan förstainstansrätten meddelade sin PVC-dom, vilket kommissionen har gjort gällande, följer av detta att denna hemställan i alla händelser har gjorts för sent.

89 Det bör i detta hänseende påpekas att förstainstansrätten, i motsats till vad Chemie Linz har gjort gällande, i den överklagade domen inte har gjort den bedömningen att de faktiska omständigheter som bolaget angav sin hemställan av den 28 februari 1992 hade åberopats inom rätt tid.

90 Det skall tilläggas att förstainstansrätten inte var skyldig att besluta att det muntliga förfarandet skulle återupptas på grund av en påstådd skyldighet att ex officio behandla omständigheter avseende frågan om förfarandet för antagandet av polypropenbeslutet varit korrekt. En sådan skyldighet att påtala omständigheter som hänför sig till allmän ordning skulle dock endast kunna föreligga på grund av bevisning som har presenterats i målet.

91 Det skall således fastställas att förstainstansrätten inte har gjort sig skyldig till någon felaktig rättstillämpning genom att vägra att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om ytterligare bevisupptagning.

92 Mot bakgrund av den argumentation som Chemie Linz har framfört vad avser felaktigheter i polypropenbeslutet och DSM:s påstående att det av detta följer att nämnda beslut utgör en nullitet skall det prövas om förstainstansrätten har åsidosatt gemenskapsrätten då den tolkade de omständigheter som kan medföra att en rättsakt skall anses vara en nullitet.

93 Det framgår härvid i synnerhet av punkterna 48—50 i domstolens PVC-dom att gemenskapsinstitutionernas rättsakter i princip presumeras vara giltiga och därmed ha rättsverkan, även om de är behäftade med fel, så länge de inte har ogiltigförklarats eller återkallats.

94 Med undantag från denna princip skall dock rättsakter som är behäftade med fel som är så uppenbart grova att de inte kan tolereras av gemenskapens rättsordning anses sakna all rättsverkan, även tillfällig sådan, de skall alltså rättsligt betraktas som nulliteter. Detta undantag syftar till att bevara jämvikten mellan två grundläggande, men ibland motstridiga, krav som en rättsordning har att uppfylla, nämligen stabila rättsförhållanden och lagenlighet.

95 Följderna av att en rättsakt från en institution förklaras vara en nullitet är så allvarliga att det förutsätts att en sådan förklaring av rättssäkerhetsskäl förbehålls ytterst extrema fall.

96 Såsom var fallet i PVC-målen framstår dock de behörighets- och formfel som Chemie Linz har åberopat och som rör förfarandet vid fattandet av kommissionens beslut — oavsett om de betraktas var för sig eller tillsammans — inte som så uppenbart grova att beslutet rättsligt skall betraktas som en nullitet.

97 När det gäller sådana omständigheter som kan medföra att rättsakten skall anses vara en nullitet har förstainstansrätten således inte åsidosatt gemenskapsrätten.

98 Det kan slutligen noteras att klagandens yrkande att domstolen skall besluta om bevisupptagning för att fastställa under vilka villkor som kommissionen antog polypropenbeslutet inte kan prövas inom ramen för ett överklagande, vilket är begränsat till rättsfrågor.

99 För det första skulle nämligen bevisupptagningen med nödvändighet leda till att domstolen beslutade i frågor rörande faktiska omständigheter och innebära att föremålet för talan vid förstainstansrätten ändras, vilket strider mot artikel 113.2 i rättegångsreglerna.

100 För det andra hänför sig överklagandet endast till den ifrågasatta domen och det är endast för det fall att denna skulle upphävas som domstolen, enligt artikel 54 första stycket i EG-stadgan för domstolen, själv slutligt kan avgöra ärendet. Därav följer att domstolen inte kan pröva eventuella fel som polypropenbeslutet kan vara behäftat med så länge som den ifrågasatta domen inte har upphävts.

101 Av vad som har anförts ovan följer att överklagandet skall ogillas helt.

Rättegångskostnader

102 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom Chemie Linz har tappat målet, skall detta bolag förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. DSM skall bära sina kostnader.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande dom:

1) Överklagandet ogillas.

2) Chemie Linz GmbH skall ersätta rättegångskostnaderna.

3) **DSM NV skall bära sina rättegångskostnader.**

Kapteyn Hirsch Mancini

Murray Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 8 juli 1999.

R. Grass

Justitiesekreterare

P.J.G. Kapteyn

Ordförande på sjätte avdelningen